БЕЛАРУСКІ ЗВОН

ТЫДНЁВАЯ ЧАСОПІСЬ

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Востробрамска вул. 9 (Ostro-bramska 9). Рэдакцыя адчынена: 12—2 штодня апрача сьвяточных дзён.

Рукапісы павінны быць напісаны чытальна і толькі на адным баку паперы, з праўдзівым прозьвішчам аутара і адрэсам для ведама Рэдакцыі. Нясрынятыя у друк рукапісы назад не вяртаюцца. Аплата надрукованага залежыць ад Рэдакцыі.

Цана кожнага нумару 50 м. Падпіска на 3 месяцы каштуе 600 м. (з дост. да хаты). Цана абвесток: перад тэкстам 200 мк., ззаду тэксту 300 мк. і на апошняй страніцы 120 мк. за радок пэтыту у 1 шпальт.

Год II. Вільня, Субота 7-га кастрычніка 1922 г. № 24 (49).

16—ГРАМАДЗЯНЕ!—16

Беларускі Цэнтральны Выбарны Камітэт, які аб'еднаў прадстаўнікоў усіх партый і груп беларускага грамадзянства, у згодзе з усімі Беларускімі Акружнымі, Павятовымі, Гмінными і Абводавымі Выбарнымі Камітэтамі, гэтым абвяшчае нумэр сьпіску кандыдатаў у Сойм і Сэнат, за які павінны падаць свой голас усе выбаршчыкі-беларусы бяз розьніцы веры і партыйнае прыналежнасьці:

гэта — **шаснаццаты** нумэр.

Беларускі Цэнтральны Выбарны Камітэт змовіўся з усімі іншымі нацыянальнасьцямі Польскага гаспадарства, што знаходзяцца ў такім-жа бясправаўным палажэньні, як і Беларусы, каб усе яны на выбарах выступалі пад тым-жа нумэрам **шаснаццатым**, нумэрам **Блёку (хаўрусу) Нацыянальных Меншасьцей Польскае Рэчыпаспалітае.**

Для беларускіх акругоў на гэты сьпісак упісаны імёны кандыдатаў, якіх выставіў сам Беларускі Народ на сваіх перадвыбарных сходах і зьездах.

Дэпутаты, якія па сьпіску № 16 пападуць ад нас у Сойм і Сэнат, будуць шчыра бараніць **нацыянальныя правы Беларускага Народу, правы нашага працоўнага сялянства і работнікаў, грамадзкую, палітычную і рэлігійную волю для ўсіх грамадзян нашага краю бяз розьніцы нацыянальнасьці і веры.**

Іх клічам будзе: **На Беларускіх абшарах—уся зямля тутэйшаму працоўнаму сялянству!**

Нашы дэпутаты будуць усімі сваімі сіламі бароцца **процi крыўднай для нас польскай вайсковай калянізацыі**, процi захвату чужынцамі нашай зямлі, ад вякоў паліванай потам і крывёй беларускай.

Яны будуць бароцца процi ўсялякага **уціску працоўнага народу панамі - абшарнікамі, фабрыкантамі і камяннікамі**, будуць **бараніць дробных арандатароў** ад усялякіх крыўд з боку зямляўласьнікаў.

Яны будуць дабівацца дзяржаўнае **помачы пры павароце на Бацькаўшчыну ўцякачоў**, адбудовы урадам усіх зруйнаваных вайной гаспадарак, звароту на кошт скарбу ўсяго жывога і мёртвага інвэнтару.

Нашы дэпутаты, выбраныя па сьпіску № 16, будуць дабівацца ў Сойме і Сэнаце, **каб Беларусы былі запраўднымі гаспадарамі на сваей зямлі,** будуць дабівацца **аўтаноміі для ўсіх Беларускіх зямель** у межах Польскага Гаспадарства з сваім асобным Соймам у Вільні, — будуць дабівацца, каб нашы сыны адбывалі **вайсковую службу ў сваім краі** — дзеля абароны яго.

Урэшце, нашы дэпутаты будуць **змагацца з усялякімі гвалтамі з боку адміністрацыі,** пільнуючы, каб **права, закон і воля** запраўды запанавалі на нашай зямлі.

Грамадзяне!

Падавайце на выбарах у Сойм і Сэнат вашы галасы толькі за сьпісак

№ 16.

Ня верце тым ворагам вашым, што будуць падшывацца пад беларускае імя і суліць вам другія нумэры. **Толькі на спіску № 16 упісаны запраўдныя байцы за волю права і зямлю Беларускага Народу.** Імёны іх усім даўно вядомы і служаць парукай, што яны не пашкадуюць сваіх сіл, здароўя і жыцьця, каб споўніць свае абяцаньні.

Беларускі Цэнтральны Выбарны Камітэт.

У нядзелю, 8 кастрычніка а 12 гадзіне дня у залі Драматычнае Майстоуні (Вострабрамская 9) адбудзецца Беларускі Перадвыбарны Сход.

Пустыя пагрозы.

Ворагі аб'яднаньня нацыянальных меншасьцей Польшчы пусьцілі ў ход брахлівую пагалоску, быццам стварэньне выбарнага блёку нацыянальных меншасьцей—гэта выступленьне проці польскае дзяржаўнасьці, гэта цяжкі праступак, за які улада будзе караць вінаватых.

Каб несьвядомыя людзі не падумалі, што гэта запраўды так, растлумачым, у чым справа.

Блёк—гэта ёсьць аб'яднаньне грамадзян Польшчы няпольскае нацыянальнасьці дзеля выпаўненьня ўстаноўленага законамі Польскага гаспадарства грамадзкага абавязку. Да Блёку належаць выключна толькі тыя беларусы, украінцы, расейцы, немцы, жыды, якіх польская ўлада прызнала грамадзянамі Польшчы, упісываючы ў сьпіскі выбаршчыкаў. Значыць, Блёк стварыўся на зусім законнай аснове, і ўсе пужаньні нас ворагамі Блёку—адна пустая брахня. Ніякая ўлада, калі яна сама пільнуецца законаў, ня можа ні ў якім прыпадку прасьледаваць і караць каго-колечы за прыналежнасьць да Блёку.

Ды гэтага мала. Трэба растлумачыць, чаму пускаюцца гэткія брахлівыя чуткі і каму страшны Блёк.

Як ведама, паводле польскае конституцыі запраўдным гаспадаром у Польскай дзяржаве зьяўляецца Сойм. Ад яго залежыць назначэньне міністраў, каторыя назначаюць усю адміністрацыю і адказваюць за яе пастункі перад Соймам. Сойм кожны мамэнт можа скінуць усіх міністраў і назначыць новых.

Калі ў Сойме, дзякуючы Блёку нацыянальных меншасьцей, акажацца многа паслоў *непалякоў*, дык ясна, што іх голас будзе мець вагу пры назначэньні ўраду—міністраў. Усе непалякі—ці то беларусы, ці ўкраінцы, ці жыды,—ведаюць лішне добра, як адносіцца да іх цяперашняя адміністрацыя. Ясна, што, калі зьбярэцца новы Сойм, дык няпольскія дэпутаты голасна заявяць з соймавае трыбуны аб усіх крыўдах, якія мы дазнаём ад адміністрацыі. Дый ня толькі заявяць, а зажадаюць зьмены адміністрацыі, зьмены ўраду, угледаючыся на тое, што конституцыя Польшчы забясьпечывае ўсім грамадзянам роўныя правы і забараняе ўладзе крыўдзіць тых ці другіх спаміж „інародцаў“ толькі затым, што яны—няпольскае нацыянальнасьці.

З гэтага вынікае, што ў нас найбольш павінны баяцца Блёку тыя агенты ўлады, якія пачуваюцца да віны перад «інародцамі», якія зачынялі і разганялі беларускія школы, грамілі беларускія каапэратывы, незаконна арыштоўвалі і прасьледавалі беларускіх дзеячоў. Але згодна з законам, яны ня маюць ніякага права прасьледаваць каго-колечы за прыналежнасьць да Блёку, істнуючага на аснове законаў Польшчы.

Наадварот, *кожнае незаконнае прасьледаваньне, кожны бясправны арышту часе выбарнай агітацыі на карысьць Блёку—гэта ёсьць парушэньне закону, ёсьць цяжкі праступак, за які раней ці пазьней вінавайцы будуць аддадзены пад суд.*

І баяцца пагрозаў, на якія ня скупяцца варожыя нам агітатары—панскія наймиты, нам няма патрэбы: гэта толькі пустыя словы.

М. Малішэўскі.

Перад выбарамі.

Беларускі перадвыбарны зьезд у Баранавічах.

27 верасьня, у м. Баранавічах, адкрыўся зьезд прадстаўнікоў павятовых і гмінных камітэтаў Навагрудскага Акругу. На зьезд прыехала каля 40 прадстаўнікоў з мандатамі ад сваіх камітэтаў.

Пасьля дакладу з месц, выясьнілася, што правінцыя шыбка арганізуецца і стаіць амаль ні аднагалосна за Цэнтральны Беларускі Выбарны Камітэт і за блёк нацыянальных меншасьцяў.

Сабраньне працякала нармальна і дзелавіта, пакуль раптам не зьявіліся на зьезд „генэрал“ Булак-Балаховіч з групай асоб, блізкіх яму, як напр. Адамовіч, Шурпа, Зямкевіч і інш. Адным словам змабілізаваліся усе чорныя сілы. Ні ў каго ня спытаўшыся, ці пажадана зьезду іх прысутнасьць, гэтыя паны з шумам увайшлі ў залю і занялі месцы. Булак-Балаховіч, Зямкевіч і інш. прадставілі ў прэзыдыум нейкія мандаты, якія, разумеецца, не маглі быць прызнаны правідловымі, бо зьезд адбываўся на аснове прынятай на папярэднім зьездзе пастановы, што на зьезд 27 верасьня ў Баранавічах пасылаюцца дэлегаты па 1-му ад гмінных і па 2 ад павятовых камітэтоў.

Балаховіч папрасіў слова і стаў гаварыць на тэму аб сваіх заслугах па адваяваньню бацькаўшчыны ад бальшавікоў, што дае яму права на мандат. Часта поўтараючы словы: „я ваш бацька“, „я ваш гэнарал“, «вы мае сынкі», „я вас вызваліў“,—Балаховіч выстаўляе самаго сябе нацыянальным беларускім героем, а усіх іншых беларускіх дзеячоў называе камандзірамі без салдат, узводзячы на іх розную брахню. Далей Балаховіч рассказывае, як ён бараніў жыдоў ад пагромаў, так што выглядала, што Балаховіч першы прыяцель жыдоў, якія ня ведама чаму так баяцца гэтай дружбы. Закончыў Балаховіч сваю гадзінную прамову прызывам ісьці за ім на выбарах. Але на яго прызыў адгукнуліся толькі тыя, хто з ім прышоў. Прадстаўнікі камітэтаў прамаўчалі.

Пасьля Балаховіча забіралі голас, як прадстаўнікі камітэтаў, так і з групы Балаховіча, прамовы апошніх насілі пагражаючы характар.

Зэленадубец Адамовіч (Дзяргач) пагражаў сваім палітычным праціўнікам „выпусьціць мазгі“ і г. д. Пасьля такіх пагромных прамоў у залі запанаваў прыгнечаны настрой. Абвешчан быў перарыў, пасьля якога сход адчыніўся ў другім памешканьні. Публіка, якой сабралася досыць многа, рыхтавалася быць сьведкамі войстрага змаганьня паміж праціўнікамі і староннікамі Блёку. Скоро гэтае змаганьне распачалося. Выступілі тры аратары проціў блёку: Балаховіч, Паўлюкевіч і Зямкевіч, а пасьля іх тры—за: Рагуля, Амельяновіч і Кахановіч.

Пасьля дзікіх выхадак з боку гэтай чорнай хаўрузіі, здраднікаў Бацькаўшчыны, прэзыдыум зьезду пераканаўся, што далей немагчыма вясьці супольна працу і запрапанаваў староннікам блёку пакінуць залю, і вясьці зьезд у другім месцы, штояны і зрабілі. Вельмі не спадабалася гэта безмандатным праціўнікам блёку. Гэтыя апошнія засталіся у дэпо і распачалі свой сход, але скоро пасварыліся паміж сабою і ні да чаго не дайшлі.

На другі дзень прадстаўнікі павятовых і гмінных камітэтаў сабраліся ізноў. Былі прысутнымі усе, апрача 2-х. Усе рэзолюцыі і пастановы зьезд прыняў дружна і згодна з кірункам Цэнтральнага Беларускага Камітэту, якому выказаў падзяку за папярэднюю працу і поўнае даверые.

Прыводзім рэзалюцыю аб адносінах зьезду да праціўнікаў блёку:

1) Пратэставаць проціў дзікіх і антыграмадзянскіх выступленьняў тых асоб з памянёных групіровак, якія зьявіліся без мандатаў на зьезд прадстаўнікоў павятовых і гмінных камітэтаў і сваімі выступленьнямі стараліся пашкодзіць працы вышэй указаных прадстаўнікоў.

2) Лічыць гэтыя іх крокі праступленьнем проціў беларускага народу карысным для яго ворагаў.

3) Зьвярнуцца да ўсяго беларускага грамадзянства з прызывам зарганізавацца ў падтрыманьні „блёку нацыянальных меншасьцяў“.

4) Пратэставаць проціў брудных закідаў ворагаў блёку быццам, ідучы ў блёку, мы, беларусы, вядзём барацьбу з польскай дзяржаўнасьцяй і зьяўляемся здраднікамі Польшчы. Мы, беларусы, заяўляем, што змагаемся за сваю лепшую будучыню, за правы нашага народу ў Польшчы, нарушаемыя цяпер, ад чаго церпіць сама Польская дзяржава. Мы пратэстуем проціў правакатарскіх заяў нашых ворагаў, быццам ідучы з „блёкам нацыянальных меншасьцяў“ мы, беларусы, змагаемся з Польскай дзяржавай.

Рэзалюцыя прадстаўнікоў павятовых і гмінных беларускіх выбарных к-таў Лідзкага выбарнага Акругу.

Заслухаўшы даклад аб зьездзе прадстаўнікоў павятовых і гмінных беларускіх выбарных камітэтаў Навагрудзкага выбарнага Акругу, адбыўшагася 27 і 28 верасьня 1922 г. у м. Баранавічах, зьезд прадстаўнікоў Лідзкага выбарнага акругу, адбыўшагася 3 кастрычніка 1922 г. у м. Вікьві пастанавіў: 1) пратэставаць проці выступленьняў п. п. Булак-Бала-

ховічаў, Паўлюкевічаў, Дзергачоў—Адамовічаў, Земкевічаў і так званых „беспартыйных актывістаў“, якія сваімі выступленьнямі на беларускіх зьездах уносяць разлад у беларускія сплачоныя рады і тым самым памагаюць польскай чорнай сотні ў барацьбе з беларускім народам.

2) Патрэбаваць ад польскай улады, каб надалей у перадвыбарнай агітацыі ня ўжываліся дзікія спосабы барацьбы палкамі і рэвольверамі з працаўнікамі беларускага народу, што мела мейсца ў Баранавічах 27. IX-22 г.

3) Паступкі вышэйпомяненых паноў паказываюць нам, што пад беларускім штандарам, яны робяць правакатарскую працу не на карысьць беларускага народу, а толькі на карысьць польскай чорнай сотні і паноў.

4) Прызваць увесь беларускі народ аб'еднацца каля Б. Ц. В. К., які з'яўляецца адзіным праўдзівым прадстаўніком і абаронцам нашых правоў і інтарэсаў.

Старшыня Зьезду **А. Луцкевіч.**
Сэкрэтар **Я. Гаўрылік.**

„Wyzwolenie“ канае.

Ад працы Цан. Бел. Выбарн. К-ту „Wyzwolenie“ зьнікае, быццам сьнег ад сонца і трэба спадзявацца, што неўзабаве гэтая польская няшчырая для нас партыя зусім згіне. Так, у м. Карэліцы камітэт „Wyzwolenie“, які складаўся з беларусаў, даведаўшыся аб працы Б. Ц. В. К. перайшоў на родны грунт, а старшыня к-ту заснаваў Беларускі Выбарны Камітэт, куды быў выбраны таксама старшынёй.

На ст. Молчад агітатары „Wyzwolenia“ вылясшы з вагонаў, пачалі агітаваць. Нашліся людзі, якія закінулі колькі слоў і за беларускі сьпісак. Зразу народ згуртаваўся каля іх і пачаў праганяць вызваленцаў, а як падышлі рабочыя станцыі ды больш энэргічна заступіліся за беларусаў, дык вызваленцам нічога больш не аставалася як сесьці ў вагон і з нічым ад'ехаць.

Выбарны календар.

12-га кастрычніка апошні тэрмін падачы заяў аб згодзе выстаўляць сваю кандыдатуру ў выбарных сьпісках.

Перадвыбарная „свабода“.

— Нішчаць беларускія газэты. З Браслава паведамляюць, што ні адна беларуская газэта не даходзіць да іх. Кожнага номару «Беларускага Звону» пасылаецца па 27 адрасох.

— У Гарадзейскай гміне,з мэтай напужаць насяленьня, паліцыя робіць паўсямесна вобыскі. Былі выпадкі, што ўры лапросах білі.

Пад номярам 16 аб'едналіся ўсе пакрыўджаныя народы ў Польшчы. У грамадзе—сіла!

Воля і лад у нашых руках!

Як пасцелімся, так і высьпімся.

Беларусы! Неадкладаючы выбірайце на кожны выбарны абвод давераных ад грамадзянства.

Дзесяць запавядзей.

1. Толькі Беларускі Выбарны Камітэт ёсьць тваім, сялянін, абаронцам. Ня вер ніякім іншым.

2) Не ствaрай сабе куміра з „Вызваленьня“, альбо „Пяста“, альбо „Рады Людовай“, альбо іншых польскіх партыяў, а ні ў гарэ—горадзі, а ні ў нізі—ў вёсцы не кланяйся ім, ня слухай, іхніх нагавораў і не услужыся ім сваім голасам.

3) Прызывай на падмогу і галасуй толькі за беларускага кандыдата, а ня польскага, бо дарэмна будзе ўся твая на яго надзея.

4) Помні дзень нядзельны 5 лістапада, калі павінен падаць голас за свой, № 16 беларускі сьпісак кандыдатаў да Сойму, а 12 лістапада да Сэнату. Адзін месяц рыхтуйся да выбараў, арганізуйся і тады дзень выбараў будзе тваім сьвятам, бо ўсе твае крыўды стануць вядомы ўсяму сьвету.

5) Уважай свой беларускі камітэт, за матку і бацьку свайго, які цябе бароніць, а за гэта часта пакутуе. Вер толькі яму і доўгія годы шчасьліва пражывеш на зямлі.

6) Не забівай сваей Бацькаўшчыны і дзяцей сваіх, а дзеля гэтага галасуй за беларускі сьпісак **№ 16**, які для дзяцей даб'ецца роднае беларускае школы, надзеліць замлёй, чаго табе польскія партыі ня хочуць даць.

7) Ня вер польскім партыям і іх агітатарам, нібы народным, якія толькі на словах абяцаюць рай, а ў запраўды стварылі пекла.

8) Не абкрадай сваіго народу, аддаючы свой голас за чужы сьпісак. А дай голас толькі за свайго кандыдата, за свой сьпісак **№ 16**.

9) Ня слухай, што табе на беларусаў, альбо на наш сьпісак **№ 16** будзе гаварыць які нябудзь польскі агітатар; сам ня слухай, ня вер і другім кажы каб ня верылі.

10) Чужога не жадай, але і свайго ня давай: ані зямелькі сваей, ані каровы, ані школы. Шануй сваё і добра табе будзе і доўгія годы пражывеш на сваей беларускай зямельцы.

Польская адміністрацыя зьдзекуецца над беларусамі.

З 1-го сакавіка г. г. да гэтаго часу (восьмы месяц) у Беластоцкім астрозе гнібея без суда больш 10-ці беларусаў. На іх дамаганьні зьмягчыць рэжым, былі пасаджаны ў карцар на 14 дзён на хлебе і вадзе. Арыштаваныя аб'явілі галадоўку. Судзьдзя следчы абецае справу направіць у суд толькі аж у ліпні будучага году.

„Бацька“ Балаховіч рабуе наш Край!

Вядомы сваей благой славай „генарал“ Булак-Балаховіч, які з бандай „зялянадубцаў“ езьдзіць пяпер па Беларусі і пагрозамі стараецца запужаць народ, каб не выбіраў у Сойм беларусаў,—на кожным кроку заяўляе аб сваей „любві“ да Бацькаўшчыны, ці, лепш, „отечества“, бо-ж гэты панскі наймит не гаворыць інакш, як па маскоўску ці па польску! А якая гэная „любоў“ яго,—гэта паказваюць ягоныя учынкі.

Аказалася, што за верную службу палякоМ „Бацька“ дастаў падрад ад ураду на выруб 12.000 дзесяцін лесу ў Белавежскай пушчы. У яго працуюць пры гэтай нягоднай рабоце каля 2.000 ягоных салдатаў, 120 парных падвод, 10 грузавых аўтамабіляў, ды звыш 10 вярстоў вузкакалейкі. Дзеля выпаўненьня падраду гэты пагромшчык жыдоў разам стаўся такім-жа жыдоўскім „Бацькам“, як і нашым: ён зрабіў хаўрус з жыдоўскімі спэкулянтамі (Рэзьніком і др.), якія не саромяцца дзеля грошы ціснуць ягоную руку, запэцканую крывёй жыдоўскага народу.

Памятайце, Беларусы, хто рабуе наш край!

† Дзядзька Фалькевіч.

Памёр дзядзька Фалькевіч.

Яшчэ аднаго слаўнага рабачая на ніве адраджэньня працоўнага беларускага народа вырвала сьмерць з радоў нашага грамадзянства.

Вырвала ў гарачы передвыбарны час, калі праца дзядзькі Фалькевіча ў яго родным Віленскім павеце была-б так важна, так патрэбна.

Ня стала беларуса-селяніна, самага старага і самага глаўнага па сваёй працы сярод нашага сялянства Віленскіх аколіц.

Памёр ціха і няпрыкметна ў сваіх родных Шастаках. — „Чаму ня відаць нешта дзядзькі Фалькевіча? — ня раз прыходзіла ў голаў віленскім беларусам астатні час, калі гэтак многа бывае тут нашых людзей з усяе заходняе Беларусі. „Бывала ён кожную нядзельку пакажацца сярод нас, каб даведацца аб навінах у справе адраджэньня, пагаманіць, падбадрыць, узяць новы нумар роднай газэткі“...

Аж вось зьяўляецца ў „Беларускім Звоне“ кароткая сумная вестка, што ўжо няма на гэтым сьвеце дзядзькі Фалькевіча, што пайшоў ужо гаманіць аб беларускіх справах з Богам і з сваімі старымі таварышамі па беларускай рабоце—сьв. пам. Іванам Луцкевічам і другімі.

Памёр ціха і няпрыкметна ў сваіх родных Шастаках. Не магло віленскае грамадзянства паслаць свайго прадстаўніка на хаўтуры-хлажыць памершаму сваю пашану і падзяку, разьвітацца з дзядзькам Фалькевічам перад яго астатняй, вечнай падарожай.

І ўжо не пакажацца ён болей ні сярод нас у Вільні, ні сярод сваіх братоў-сялян у м. Тургелях—з нязменным кастыльком у руках, з жывымі вачыма на худым твары, з бодрым словам ў энэргічна складзеных вуснах.

Шмат хто з беларускіх працаўнікоў усяе Беларусі знаў асабіста віленскага дзядзьку Фалькевіча. Шмат хто з закінутых цяпер лёсам далёка-далёка ад Вільні працаваў з ім у розных палітычных і грамадзкіх установах і арганізацыях. І тым жаласьнейшая вестка разьляціцца скрозь, дзе б'ецца хоць адно, любячае свой родны працоўны народ, беларускае сэрца.

Яго даўнейшым жывым таварышам, у першы чарод грамадзяніну Антону Луцкевічу, належыцца зрабіць і астатнюю ацэнку яго працы на ніве адраджэньня.

Мы перад сьвежай магілай дзядзькі Фалькевіча можам толькі сказаць, сваім і чужым:

— Глядзіце! Вось Яна запраўдная абуджаная да сьвядомасьці сялянская Беларусь. У мужыцкім каптане, з мазалямі на руках, у беднасьці і нястатках, але з моцнай верай у сваю лепшую будучыню.

Дзядзька Фалькевіч ня быў вучоным інтэлігентам, не ад кніжкі і веданьня гісторыі падыйшоў да адраджэньня Бацькаўшчыны, ня шукаў пісьменьніцкай ці міністэрскай славы ў беларускім руху.

Не,—сялянскі розум і нядоля працоўнага чалавека ўзьвялі яго на шлях змаганьня за правы пакрыўджанага беларускага народа. Досыць было яму прыглядзіцца да працы віленскіх сьвядомых беларусаў, пачуць ад іх сваё роднае слова, як ён увесь аддаўся справе адраджэньня. Аддаваў ён кожную вольную часінку ад працы ў гаспадарцы. Не зважаў на тое, што беднасьць замінала гэтай працы (даўгі час ня меў нават свайго каня), не зважаў на тое, што яго, каталіка, праклінаў за беларускасьць і рабіў яму розныя прыкрасьці ксёндз іхнай парахвіі—эндэк-палёнізатар, пе апаў духам, пацярпеўшы ад кожнага новага вайковага находу.

З задзіўляючай цьвёрдасьцю і бодрасьцю ішоў сваім шляхам дзядзька Фалькевіч. Наўзьдзіў добра ўсьведаміў сваю ўласную сялянскую сям'ю: яго дарослая дачка, вясковая дзяўчына, можа быць прыкладам сьвядомасьці для многіх вучоных, інтэлігенцкіх беларускіх дзяўчат. Усьведаміў сваю ваколіцу. Падняў многіх. Умеў падняць дух у сваіх суседзей сялян у самы цяжкі час нацыянальнага і соцыяльнага ўціску.

— „Свіньню заганяць, і то мусяць выпусьціць“,— казаў ён сваім простым, някніжным, але вобразным словам, — „а мы-ж народ... мы ня можам быць цёнгле сьвіньнямі у паноў!“.

І вось памёр дзядзька Фалькевіч. Можаць супакоіцца пан... Ня прыдзецца й ксяндзу-эндэку выганяць „гэтага подлага Фалькевіча“ з беларускай кантычкай з касьцёлу.

Але хай ведаюць, што спакой іхны навекі загублен дзядзькам Фалькевічам. Памёр адзін дзядзька Фалькевіч — яго пазыцыю займаюць многія, многія новыя дзядзькі Фалькевічы: „мы-ж народ!“

Дзядзька Фалькевіч быў аднэй з першых ластавак.

Хай-жа яго душачка ластаўкай лятае і над будучай беларускай працай.

Пухам яму зямелька.

Яго таварыш.

КАРЭСПАНДЭНЦЫІ.

Вёска Мазурына, Дзісьненск. п.

Апрыч нязлічаных бед, якія перажывае наша вёска, ёсьць яшчэ адна бяда, ад якой хацелі-б пазбавіцца як ад скулы благой. У нашыя сады, варыва, а нават і ў бульбу на полі залазяць няпрошаныя госьці — жаўнеры, якія ў нас стаяць і бяруць колькі хочаць. Няма ніякага ад іх ратунку. А надойчы залезлі ў хату Рамана ўзламалі скрыню і набралі усяго колькі маглі ўздужаць. А каб зацерці сьлед, дык раскідалі жар па хаце, каб нарабіць пажару. Добра што гаспадар загадзя агледзіўся і загасіў агонь. Аб гэтым далі знаць паліцыі, якая саставіла пратакол, ну і гэтым кончылася.

М.

ХРОНІКА.

Перадвыбарны сход. 1-га кастрычніка ў Вільні ў залі Драматычнае Майстроўні адбыўся перадвыбарны сход выбарщчыкаў-беларусаў. З прычыны таго, што акраіны горада былі бадай зусім не паведамлены сходка была малалюдная. З цікавай і багатай па зьместу прамовай выступаў старшыня Цэнтраль. Выбар. К-ту гр. А. Луцкевіч. Чародны сход назначаны на нядзелю 8-га кастрычніка.

Беларуская вечарына у Маладэчыне. 8-га кастрычніка ў Маладэчыне дружынай Віленскіх артыстаў-беларусаў ладзіцца вечарына. Пастаўлена будзе „Нязкончаная драма“ Ф. Аляхновіча. Вельмі пажадана было-б, каб названая дружына артыстаў заглянула на гэты перадвыбарны час у больш глухія куты Беларусі як Піншчына, Лідчына, Навагрудчына.

У Віленскай Беларускай Гімназіі. Вызначаныя сэсіі уступных экзаменаў скончыліся 30 Верасьня, але дзеля таго, што да самага апошняга моманту падвозяць дзяцей з вёскі, Педагогічная рада вырашыла працягнуць прыймо ува ўсе клясы да канпа першае чверці (прыблізна да 1 лістапада).

Уступныя экзамены будуць цяпер адбывацца аднача́сна з усіх прадметаў у абы які дзень, як толькі будуць жадаючыя паступіць у гімназію.

Дзеля гэтага створаны дзьве пастаяныя экзаменацыйныя камісыі, адна для паступаючых у VI-VIII кл. на чале з п. Трэпкай, а другая — для паступаючых у I-V кл., на чале з п. Зенкевічам.

Заявы прынімаюцца штодня ў гімназіі (Вострабрамская, № 9.)

Збор ахвяр на карысьць дзяцей-сірот беларускага прытулку ў Вільні адбудзецца ў нядзелю 15 кастрычніка.

Беларускі Камітэт помачы пацярпеўшым ад вайны мае дазвол на зьбіраньне ахвяраў ў гэты дзень ад 9 гадзіны раніцы да 11 гадзіны ў вечары па вуліцах Вільні, тэатрах, кіно, рэстаранах і г. д.

На гэты збор Камітэт пакладае вялікія надзеі, веручы, што віленскае беларускае грамадзянства прыміць чыннае учасьце ў зборы сваёй працай і дапамога, як і ўсе ў Вільні людзі добрай волі, падтрымаць сваімі ахвярамі-складкамі бедных сірот, даведзеных сучаснай дарагоўлей да штодзеннага недаяданьня.

Запіс зборшчыц-каў адбываецца ў Камітэце (Вострабрамская, 9), пачынаючы з панядзелка 9-га гэтага кастрычніка, штодня ад 2 да 5 гадзіны.

Камітэт.

З Вільні.

Дарагавізна расьце.

Цукер за апошнія часы падаражэў на 250 м. (з 450 м. на 700 м.), а белы хлеб каштуе 160 мар.

Рэдактар-Выдавец Ф. АЛЯХНОВІЧ. Друкарня „ДРУК“ Субач, 2.